

העם

מה קרה לתקריט?

בקהיר לשיא הקאריירה הפוליטית שלו. הוא נחל שורה של נצחונות פוליטיים חסרי תקדים. לא רק שהתחיל סוף־סוף בבניית הסכר הגבוה באסואן, שהוא קודש־הקדושים של דעת־הקהל המצרית, אלא שמעצמות ה' עולם אף התחרו ביניהן על הזכות לבצע את השלב השני של מפעל זה. בעוד ש' הנשיא איזנהואר הביע את נכונותו לממן שלב זה, קפצה ברית־המועצות על ההצעה, הגישה לעבד אל־נאצר אשראי נוסף גדול ביותר, ואף הסכימה לקצר את תקופת־הבניה בשלוש שנים חשובות.

מצד אחד אין ספק כי הצלחות כלכליות אלה יכלו לאפשר לעבד אל־נאצר לנטוש את זירת המאבקים הפוליטיים בגבול ישראל, לקשור את פרסטיגיה שלו במהפכה הכלכלית וחברתית בתוככי מצרים. אולם מצד שני גם נטעו בלבו זילול מסויים ביכולת ישראל להפריע לו. זילול זה מצא את ביטויו בהרגשת־בטחון מוגברת. התוצאה: הוא ביטל את ההסכם הגינטלמני שכתר עם דאג האמרשילד, עצר ספינות שהובילו מיט' ענים ישראלים על פי הסדר מתחכם שנקבע ביוזמתו שלו ובתייוכו של האו"ם.

מי מחזיק בקלפים? קשה היה להתחזק עם עבד אל־נאצר על נקודה זו. כי נשיא רע"ם, שהוא אדם מחושב וקרו־רוח, בחר בו־יתר־קרב בה כל הקלפים בידיו, ואין אף קלף אחד לישראל. פרט לכיבוש שתי גזרות תעלת־סואץ — דבר שאינו עולה על הדעת מבחינה פוליטית — לא יכלה ישראל לנקוט בכל יוזמה יעילה באותה זירה.

שונה לגמרי המצב ביורה הצפונית, וירת הגבול בין ישראל והחבל הסורי של רע"ם. אילו רצתה ישראל לפתוח בחזית נגדית כמשוּבָה על סירה הסואן, לא יכלה לבחור ביורה הנוחה ליה יחסית יותר. כי ביורה זו יש לה כמה וכמה קלפים.

סוריה היא החוליה החלשה של רע"ם. בהיותה מנותקת מבעקת־האיור ונתונה ב' מצב כלכלי המביע על יחסיה עם הבריה המצרית, נוצרה בה מתחומי מוריריות. תגור בתויו של עבד אל־נאצר עוד החריפו את המצב: הוא פיזר את המפלגות המקומיות (כולל מפלגת אל־בעס שיוזמה את האיחוד) מסר את השלטון לסגנו המצרי, ולמעשה קבע כי סוריה אינה שותפת שחת־זכויות ברפובליקה המאוחדת.

המלומה צבאית לצבא הסורי יכלה, לדעת משקיפים מסויימים, לספק את הניצוץ לחרי מרה־נפץ שהצטבר. גם בעבר היה הצבא הסורי, אחרי כשלונו־נתיבו חזית ישראל, ה' גורם העיקרי לא־יסדר ולהפיכות. היה מקום להנחה כי ירידת פרסטיגיה צבאית הגורמת להתמרמרות קרוב קצינים הסוריים נגד הקצינים המצריים שנשלחו לסוריה, יכלה לקרומם קצינים אלה נגד שלטון רע"ם בסוריה. מחשבה זו יכלה להביא לרעיון של הפיכה בלדנית, אשר גם המשטר העיראקי מעוניין בה ולמכן לתמוך בה.

טכנית אש. מובן שזו היתה רק הנחה — ואפשר היה לטעון גם להנחה ההפוכה — שלחץ צבאי יגבש את דעת־הקהל הסורית לטובת המשטר. הרבר תלוי בטיב החלץ הצבאי — אם הוא מעורר התלהבות מלחמ' תית נגד האוייב, או רק מורתי־רוח נגד הפיקוד העצמי.

לגבי האורח הישראלי היו שיקולים אלה מופשטים. בעיניו היתה הבעיה פשוטה יותר. כמו תמיד, רוחש האורח אהדה אינסטיני קטבית לפעולה צבאית כפתרון לבעיות מדיניות. פעולה כזאת, שאפשר למדוד את תוצאותיה בכמות של הרס ובמספר של אבדות, נראית תמיד כפתרון נאות, לפחות זמני.

לכן יכלה ממשלת ישראל לקחת, השבוע, כי הפעולה בגבול הצפון תננה זריקת־עידוד פסיכולוגית לאזרחים, בה בשעה שסיפקה גם הזדמנות לדור חדש של חיילי צה"ל, מגוייסי אחר־סיני, לטעום טעם פעולה ול' הוכיח את יכולתם תחת אש. לגבי הירות אמריקה, שהיא תמיד רגישה למתיחות על גבולות ישראל, האפילה הפעולה אף על בעית צלבי־הקרוס. היא העלתה את המתח הציוני.

מכאן היתה עוד רחוקה הדרך למיבצע־סיני חדש, שהאקונומיסט ניבא לו. אולם ה' דרך למלחמה רצופה פעולות־תגמול טובות, וכל עוד לא חירפס הבעיה המרחבת באופן יסודי, מובילה כל התפתחות בסופו של דבר למלחמה.

ובזאת הנחית מכת־מוות על מדיניותו של ג'ון פוסטר דאלס המנוח, שסירב בשעתו לעזור למפעל. טרוב זה, שבא אחר שקודם לכן הסכים לממן את הבניה, היה כנזור נקוד' דת־המוצא להסתלשות שהביאה לחזרתו תעלת־סואץ ולמיבצע סיני־סואץ המשולב.

כל אדם נושא בגופו חידקים של בחלות רבות. אולם אלה אינם הופכים אותו לאיש חולה. כדי שהחידק יגרום למחלה, דרושים תנאים נוספים, המגבירים את כוח החידק או מחלישים את כוח ההתנגדות של הגוף. גבולות ישראל דומים לאדם כזה. הם טומנים בחובם חידקים רבים של סיכסוכים, חידקים הקיימים תמיד. סלע־מתלוקת בלתי ספורים פזורים לאורכם — החל במיצרי סיראן והאזור המפירי של ניצנה, ועד ל' מובלעת הרה־צופים והדיג בכנת. השטח המפורו ליד תל־עזר הוא אחד החתיקים והקבועים שבחידקי הסיכסוך. כי לכל צד יש יחס שונה למהיותו של שטח זה (ראה עמודים 110).

אולם חידקים אלה אינם גורמים מעצמם להתלקחות צבאית. בימים רגילים, אין בכור חם אלא להביא לחילופי איומים, לנסיעות מתחכים ולהגשת מחאות חריפות. האזורים המפורזים בגבול סוריה תרמו תרומה נכ' בה לתגבות מסוג זה. הם גרמו פעמים בלתי־ספורות לתקריות קטנות, שנשכחו כעבור יומיים־שלושה.

כדי שהחידקים אלה יביאו להתלקחות, הרושה יותר מאשר תקרית מקומית. דרושות נסיבות מרחביות ובינלאומיות שייצרו את התנאים להתפרצות מחלה. לפחות צד אחד, ולרוב שני הצדדים, צריכים להיות מעיני ימים בהתפרצות כזאת.

השבוע שאלו את עצמם דיפלומטים עיני פים בבירות רבות: מה גרם להפיכת תק' רית קטנה באזור תל־עזר להתלקחות צב' אית, שהביאה בעקבותיה לפעולות בממדים המוריים? מי היה מעוניין בכך? האם קיימת סכנה שהקרב בצפון יהיה פתיחה להשתל' שלות מתודשת של פעולות ופעולות־נגד, מעל־קסמים של תגמול ותגמול־נגד, היכול להסתיים רק במלחמה מרחבית חדשה, עם כל התוצאות העלולות לנבוע מכך לשלים העולם?

לא היו תשובות קלות לשאלות אלה. כל תשובה היתה תלויה במידה רבה בדעתו הקדומה של הנשיב (ראה להלן).

יחסים מרחביים

החזית השנייה

הענינים עלולים להביא למיבצע־סיני חדש? קבע לפני שבוע השבועון הלונדוני המכובד והשקול אקונומיסט. לגבי קוראים רבים, היתה זאת חת־דעת מזורה. כי מעולם לא נראה המרחב, על פני השטח, שקט ורגוע יותר מאשר בשבוע שעבר. רק מעטים ראו כי מתחת לפני השטח פועלים גורמים בעלי מגמה מסוכנת.

הרגעה בלתי־רצויה. אחד הגורמים האלה היה נעוץ בעצם מהותו של השקט. ככל שהתרחקו ימי המתיחות הצבאית, ככל שהשתררה אשליה של הרגעה כללית, כן גבר רצונן של המעצמות הגדולות לגשת לפתרון הבעיות המרכזיות המטריות של המרחב. והבעיה המטרית ביותר היא בעית הפליטים.

המעצמות לא הסתירו כיצד הן חושבות לגשת לפתרון זה. מכיוון שכמעט כל העולם מאוחז בדעה כי יש לתת לפחות לחלק מן הפליטים לחזור לישראל, קיח המדינאים כי יוכלו להפעיל בהדרגה לחץ־שלי־שלום. לצורך זה הוקמה מחדש ועדת־הפיוס, וניתנו לה התוראות המפורשות להביא למיבצע הח' לטות האו"ם בעניני הפליטים.

ממשלת ישראל, מצדה, לא הסתירה כי היא רואה בהחלטות אלה נטיה אנטי־ישראלית מובהקת. כי ממשלת ישראל עומדת איתנה על דעתה שאין להחזור אפילו פליט פלסטיני אחד, וכי כל סטיה מעקרון זה כמות כפניעה בבטחון המדינה.

מכאן שאנשי מדיניות־החוץ הישראלית לא הסתירו את הרגעתו כי ההרגעה השטחית במרחב פועלת לרעת ישראל, טומנת בחובה סכנות רבות.

תשובה לאיננה? השבוע, למחרת פעולת־התגמול, ציטט דרוי דמשק בהרחבה את העתון הדמשקאי אל־וחדה ("האחדות"). העתון טען כי פעולת חירבת־התאפיק היא פליה בפתח הסואץ.

טענה זו, המביעה בלי ספק דעה נפוצה ברע"ם ובעולם, נוגעת לכלל היחסים בין ישראל לבין מטררו של גמאל עבד אל־נאצר. יחסים אלה התפתחו אף הם, מתחת לפני השטח, לנקודת־משבר.

כי דווקא בימים האחרונים הגיע השליט

זוהי קריאת־תגר נשית. הפעם של טובה שרון. עקרת הבית הצעירה (20).

הטוענת כי התשבצים הרבים שהיא פותרת מדי שבוע הינם קלים מדי, שיבצה תשבץ מלא־מוקשים. אם אתה

בוטח בידעותיך בעברית, והמלון העברי ערוך כהלכה בזכרוןך, צפוי לך שעשוע מרתק. טובה, ילדת רחובות, שסיימה

שמונה כיתות של עממי בבית־ספר "מורה" ברחובות וקורס לפקידות מוט'

מכות בתל־אביב, טוענת כי שעשוע ה' שיבוץ עוד לה, בתקופת שרותה הצבאי,

ממנו התגייסה ישר לשרות הנשואי, להחיות בזכרונה את מה שלמדה.

העולם הזה

תשבץ 1167

1167 Crossword puzzle grid with numbers 1-59 indicating starting positions for words.

מאונך: 1 חי על יבון הבריו; 4 מדי חות; 10 יטר; 11 ערב; 13 מעשה ע; 14 קלה; 15 פור שיר; 17 סעי; 19 מצבור ה; 20 ירח ה; 21 יחניים; 22 התנדי; 25 אות זרו; 27 מעו; 27 עוצר; עכב; 30 מחון בי יניים; 32 קיים; 34 נעיה; 34 שלם; 37 ארמת הננב; 38 יו; 39 לע; 40 ריק; 42 חיו של שם; 44 אוחות; 46 משר; 48 שלום האורת; 50 יעה; 51 נאים; 55 נב; 58 תו; 58 תו; 60 מרחם; 60 תור הכלב.

מאונך: 1. מיש; 2. איל רועים; 3. לע; עבה; 6. אספלטית; 7. מזון במדבר; 8. יו; 9. נרננות; 10. זליה; 12. לטר העצמות; 14. כשר; 16. נשור; 18. דממה; 21. גב; 23. כחוכה; 24. מסייר; 26. ית; 28. תרופה; 29. אבי פפית תחית; 32. נמוך; 32. כל היום היא ברקיע; 35. סכ; 37. אור; 38. אחוב; 40. לעצמי; 41. הרטון הוא כזה; 43. עשב לטורת; 44. הכה בתם; 46. חרק לילי; 47. מאכלת; 48. תחלתו; 53. בו בקר; 54. מפקד מחלקה; 57. אר עור סורף.